

WALPROGRAMM FIR D'GEMENGEWALEN 2023 – NO BEI DIR

I. D'ZESUMMELIEWEN AN DE GEMENGE STÄERKEN

Jugend, Bildung, Kannerbetreuung a Schoul

Kanner- a Jugendrot. Mir schafen e Kanner- an e Jugendrot, an deem déi Jonk hir Iddien a Fuerderunge fir eng liewenswäert Stad, an där och op hir Besoine Récksiicht geholl gëtt, un déi politesch Responsabel weiderginn.

Eng Ënnerstëtzung fir fläisseg an engagéiert Schüler. Schüler, déi duerch ee besonneche Projet oder duerch gutt Leeschtungen opfalen, sollen duerch eng finanziell Bourse belount ginn.

D'Ëffnungszäiten an de Betreuungsstrukture méi flexibel gestalten. Mir wëllen, datt déi kommunal Betreuungsstrukture flexibel a laang Ëffnungszäiten ubidden, fir besonnesch den Eltere mat onregelméissegem Aarbechtzäiten a fir den elengerzéienden Elteren entgéint ze kommen. D'Strukture sollen och an de Vakanzen opbleiwen.

Nei Schoule mussen de praktesche Besoine vun de Gemengen no geplangt ginn. De Bau vun engem neie Schoulkomplex muss de Besoine vun der Gemeng an dem Wuel vun de Kanner ugepasst sinn. Dofir setze mir eis dofir an, datt d'Pläng fir de Bau vun der neier Schoul zu Waarken nach eng Kéier iwwerschafft ginn an eng Schwemm mat gebaut gëtt. Laang Weeër an aner Schwemmen an Nopeschgemenge kënnen sou evitéiert ginn an déi gewonnen Zäit kann an d'Schwamme léieren investéiert ginn, dat net nëmme wichteg ass fir d'Bewegung vun de Kanner, mee ënner Ëmstänn och ka liewenswichtig sinn.

Ausserhalb vun de Schoulzäite sollen déi lokal Veräiner e gewësse Fräiraum um Terrain vun der Schoul kréien. De Schoulcampus kann sech esou zum attraktiven a liewegen Zentrum vu Waarken entwéckelen.

Alter a Soziales

Benevolat géint den Isolement am Alter. De Benevolat, z.B. am intergenerationelle Beräich – Liesstonne mat oder Hausaufgabenhëllef fir Kanner – ass déi ideal Preventioun géint eng méiglech Isolatioun am Alter, hält fit an hëlleft den eelere Leit sech nützlich an der Gesellschaft anzebréngen. Ëmgekéiert kënnen och Jonker hiert Wëssen, zum Beispill am digitale Beräich – Installatioun vun

Applikatiounen um Handy, sécher am Internet surfen oder digital Demarche maachen - mat eelere Leit deelen an esou fir ee flotten Austausch tëscht de Generatioune suergen.

Een attraktiivt Gesellschaftsliewen

Eng lieweg Akafsstrooss. Mir wëllen Dëscher a Bänken, Planzen a Beem, duerch déi ganz Akafsstrooss an op den ëffentleche Plazen. Hei kënnen d'Leit sech begéinen, déi eeler Matbierger raschten an Elteren sech mat hire Kanner néiersetzen. Eng lieweg Akafsstrooss, déi d'Leit unzitt, ass och gutt fir eis Geschäftsleit.

Flott Plaz fir Hënn. Mir wëllen eng Plaz am Fräien, déi speziell fir eis Hënn reservéiert ass, mat engem Zonk ronderëm, mat engem Waasserbuer a mat Wues. Hei kënnen d'Hënn sech ouni Lénkt sécher beweegen, ouni vum Stroosstrafic bedreet ze ginn.

Sport a Kultur

Eng grouss Offer fir Sport a Bewegung. Mir suergen dofir, datt d'Clubb an och all sportbegeescherte Bierger ouni Lizenz an engem Veräi vun enger moderner Infrastruktur profitéiere kënnen. Fräizäitinstallatiounen op fir jiddereen zougängleche Plaze suerge fir Bewegung an der frëscher Loft an de Kontakt mat anere Bierger.

Haaptberuffleche Sportskoordinator. Mir engagéieren een haaptberuffleche Sportskoordinator, deen dobäi hëlleft d'Zesummenaarbecht tëschent de verschiddenen Acteuren (Schoul, Kanner, Elteren, Schoulsport a Sportsveräiner) ze organiséieren an ze verbesseren.

Déi nei Bibliothéik notze fir d'Kulturoffer ze stäerken. Déi zentral Lag vun der Bibliothéik muss genotzt gi, fir sou och sozial méi schwache Bierger Zougang zur kultureller Offer a Manifestatiounen einfach an onkomplizéiert ze maachen. Virun allem Kanner vun Elteren, déi déi üblech Landessproochen nach net schwätzen, solle vun der non-formaler Bildung profitéiere kënnen, zu där och d'Aktivitéite gehéieren, déi an Zesummenaarbecht mat der Bibliothéik organiséiert ginn.

Zesummeliewen a Gläichstellung

Gemengekommissiounen valoriséieren. Mir wëllen de consultative Gemengekommissiounen hir Expertise méi gezielt notzen an si zweemol am Joer fir en Echange an de Gemengerot invitéieren.

Barrièrefräiheet. Mir setzen eis dofir an, datt dat neit Gesetz fir de fräien Accès vum ëffentleche Beräich fir Mënsche mat enger Behënnerung sou séier wéi méiglech ëmgesat gëtt, fir datt Mënsche mat Behënnerungen, eeler Persounen, Leit mat enger Kannerkutsch oder och mat temporären Aschränkungen sech onofhängeg beweegen an esou e fräit Liewe féiere kënnen.

Tiers-lieu, Repair-Café a Noperschafts-App. Nieft ëffentleche Plazen dobaussen, schafe mir eng Plaz, wou een sech och ënnerdaach ka begéinen a wou een zesumme kann u kleng Reparatur schaffen. A Kombinatioun mat enger Noperschafts-App kënnen esou een Tiers-lieu an e Repair-Café d'Zesummeliewen an der Gemeng stäerken a fërderen. Nei Bierger fannen esou méi séier Uschloss a Leit, déi eleng wunnen, si manner isoléiert.

Café an Epicerie zu Waarken. Eng Epicerie, verbonne mat engem Café ass eng ideal Plaz, wou d'Leit kënnen hir Kommissiounen maachen a sech anengems och kënnen begéinen, kenneléieren an

austauschen. Duerch d'Gerance vun engem Veräin oder enger Genossenschaft ginn de sozialen Zesammenhalt an d'Zesummeliewe gefërdert.

Propper a sécher Gemengen

Eng propper Gemeng. Mir wäerte Sensibiliséierungscampagnen an der Gemeng maachen, fir d'Bierger iwwer *best practices* fir e gutt Zesummeliewen z'informéieren.

Beliichtung am öffentleche Raum. Mir setzen eis fir e vernetzt an energieeffizient Beliichtungskonzept an, dat d'Verkéierssécherheet an d'Sécherheetsgefill verbessert, ouni dobäi d'Lichtverschmutzung ze erhéijen.

Kommunal Police. Mir wëllen eis dofir asetze fir erëm eng kommunal Police anzeféieren. Sou ka méi Policepresenz um lokale Plang assuréiert ginn.

Méi Streetworker. Net nëmmen d'Zuel vun de Streetworker, ma och hir Mëttel sollen erhéicht ginn.

Preventioun an de Jugendhaiser weider verstärken. Jugendhaiser bidden net nëmme sënnvoll Aktivitéiten un, ma och eng gesellschaftlech Jugend- a Preventiounsaarbecht an de Beräicher Schoul, Drogen, Kriminalitéit, physisch a mental Gewalt, Sexualitéit, Mobbing asw.

II. ENG ZUKUNFTSORIENTIERT GEMENGENINFRASTRUKTUR

Mobilitéit

Verkéierssécherheet. Mir setzen op den Ausbau vun Tempo 30-Zonen op alle Gemengestroossen, an Tempo 20-Zone bei Schoulen. Schëlter eleng ginn net duer. Mir brauchen Dialogtafelen (*Sie fahren 44 km/h*), Schwellen an Inselen an de Stroossen.

Beliichtung vun de Foussgängerweeër. Mir wëlle garantéieren, datt z.B. alleguerten d'Weeër, wou d'Foussgänger d'Prioritéit hunn, genuch belicht sinn an d'Foussgänger gutt ze gesi sinn.

Sécher Fouss- a Vëlosweeër. Mir wëlle sécher, duergoend an exklusiv kommunal Vëlosweeër, déi souwuel vun de Stroosse wéi och vun de Foussgängerweeër getrennt sinn. Esou solle wichteg Plaze mam Vëlo accessibel sinn an d'Connectioun mat den Uertschafte ronderëm a mat den nationale Vëlospiste garantéiert sinn. Nëmme sou kann de Vëlo och wierklech als Alternativ zum Auto gesi ginn.

Smart Parking. Mir wëlle Parkautomaten asetzen, mat deenen ee just fir déi Zäit bezilt déi een och op der Parkplaz steet. Mir wëllen och d'Offer vum gratis Kuerzzäitpark-System ausbauen.

Wunnen

Bezuelbare Wunnraum schafen. Mir wëllen de soziale Wunnengsbau ausbauen. De geschaaft Wunnraum an d'Terrainen an öffentlecher Hand sollen an éischer Linn jonke Familljen a Stéit iwwert de Wee vun Ierfpacht oder Locatioun zegutt kommen.

Jugendwunnengen. Mir wëlle méi Wunnenge fir jonk Leit schafen, déi sech keng Wunneng um normaler Marché leeschte kënnen. Kleng Studioe fir en accessibele Präis sollen deene Jonken hire Wee an e selbststännegt Liewe méi einfach maachen.

III. ENG NOHALTEG GEMENG

Energie a Klima

Méi Luucht, manner Energie. Mir wëllen all Gemengebeliichtung op déi energieeffizient LED-Technologie ëmstellen a wa méiglech mat engem Dimmer a mat Bewegungssensoren equipéieren, ouni dobäi d'Sécherheet an d'Sécherheetsgefäll vun de Bierger ze beanträchtegen.

Greening vun der Gemeng. Eng adaptéiert Beplanzung hëlleft besonnesch am Summer fir d'Temperaturen am öffentleche Raum ze reduzéieren an esou d'Liewensqualität vun de Bierger ze verbessern. Mir wäerten – do, wou et méiglech ass – hëllef, fir Gebaier a Diecher ze beplanzen.

Ausbau vu klimaneutraler Stromversuergung. Mir wëllen d'Méiglechkeete fir d'Produktioun vun erneierbaren Energien an der Gemeng voll ausnotzen. All öffentlech Gebaier (Gemeng, Schoul, Sportshal, asw.) sollen esou séier ewéi méiglech mat lokal produziertem Strom versuergt ginn. Mir wäerten dofir d'Installatioun an d'Notzung vu Photovoltaik-Anlagen op den Diech vu Gemengegebaier konsequent ausbauen. D'Iwwerproduktioun kéint eventuell verkaf an an d'Stromnetz agespeist ginn.

Drénkwaasserspender. Mir wäerten op öffentleche Plazen, wéi z.B. an der Akafsstrooss an op Spillplazen, fräi accessibel Drénkwaasserspender opstellen.

IV. E LIEWENSWÄERT A MODERNT LIEWEN AN DER GEMENG

Digital, biergerno an transparent Gemengen

Optimal Aarbechtskonditiounen fir d'Gemengepersonal fir en optimale Service um Bierger. Mir wëllen d'Servicer vun der Gemeng sou opstellen, datt si hiren Tâche fir d'Bierger adequat an zuverlässeg nokomme kënnen. Fir de sëllegen Aufgabe gerecht ze ginn, investéiere mir an d'Professionaliséierung an an d'Weiderbildung vum ganze Personal.

Liicht verständlech, méisproocheg a breet opgestallte Kommunikatioun. Fir all Bierger z'erreeche muss d'Kommunikatioun haut digital, inklusiv, interaktiv an zilorientéiert sinn. Mir setzen eis dofir an, fir d'Kommunikatioun mat de Bierger esou einfach a verständlech ewéi méiglech ze halen. Dozou gehéiert och d'Disponibilitéit vun enger liicht accessibeler a méisproocheger Internetsäit vun der Gemeng.

Digitale Rattrapage. Vill Leit hu Problemer mat den neien Technologien. Fir datt si net den Uschloss verléieren, wëlle mir – eventuell an Zesummenaarbecht mat engem Veräin – Coursen ubidden, fir déi Leit fit ze maache fir déi digital Welt.

E-Verwaltung ausbauen. All Zort vun net-perséinlechen, administrativen Dokumenter a vu politeschen Decisioune solle kënnen op der Internetsäit vun der Gemeng ofgeruff ginn.

Walbedeelegung vun den auslännesche Matbierger bei de Gemengewale stäerken. Mir wäerten den auslänneschen Awunner bei hirer Umeldung op der Gemeng direkt offréieren, fir sech an d'Gemengen an an d'Europawallëschten (fir EU-Bierger) anzeschreiwen a si iwwert déi domadder verbonne Rechter a Flichten informéieren.

Betribber

Erhalt vum Einzelhandel. Mir setzen eis dofir an, datt de Wee zu essentiellen Akeef a Servicer fir de Bierger esou kuerz wéi méiglech bleift.

Startup-Entrepriseën ënnerstëtzen. D'Nordstad – an domat och Ettelbréck – ass en idealen an attraktive Standuert fir innovativ a fortschrëttlech Servicer unzebidden. Mir wëlle jonken an innovative Startuppen a lokalen Handwierksbetribber en Deel vun de kommunalen Aktivitéitszonen a Büroegënschteg zur Verfügung stellen.

Coworking spaces ausbauen. Coworking spaces gëllen als Plaze mat engem héije Potenzial un Innovatioun a ginn als Alternativ zum Homeoffice oder zur klassischer Aarbechtsplaz ëmmer méi wichteg. Besonnesch well een esou de Pendlertrafic ka reduzéieren. Mir wëllen d'Potenzial vun dëser neier Form vum Zesummeschaffen ausnotzen an ausbauen.